

Jak zarazit podomní rejdy energošmejďů

25.4.2023 - Markéta Zemanová, Michal Kebort | Svaz měst a obcí České republiky

Loni aktivity energošmejďů utichly. Hrozí jejich návrat?

Nekalých rejďů energetických zprostředkovatelů loni skutečně ubylo. Od začátku tohoto roku ale pozorujeme oživení aktivit zprostředkovatelů a s nimi i energošmejďů. Zatím jsou to desítky podání, ale je evidentní, že šmejdi znovu vyrazili do terénu.

Jak mohou města a obce proti energošmejďům bojovat?

V praxi je dobrým řešením zakázat v obci podomní nabídky energetických zprostředkovatelů, případně i samotných dodavatelů energií. Energetický zákon to výslovně umožňuje podle § 11p. Nařízení je přitom možné vztáhnout na celou obec, nebo její část. Pozor však, že činnost zprostředkovatelů nebo dodavatelů musí být výslovně zakázána v návaznosti na energetický zákon.

Běžný zákaz podomního prodeje podle živnostenského zákona na ně neplatí?

S novelou energetického zákona energetičtí zprostředkovatelé přešli pod gesci energetického zákona. Jestliže je obec ve svých ulicích nechce, musí to říct novým nařízením, pokud tak už neučinila.

Má takový zákaz nějaká specifika, na která by si zastupitelé měli dát pozor?

Energetický zákon neklade na zákaz podomního zprostředkování žádné zvláštní obsahové či právní požadavky ve srovnání s nařízeními, které platí pro jiné podomní prodejce. Nařízení se jen musí odvolat na § 11p energetického zákona, nikoliv na živnostenský zákon.

Kdo a jakým způsobem může následně energetického zprostředkovatele postihnout, pokud zákaz poruší?

Jde o obecní předpis. K postihu je tedy oprávněná pouze obec, resp. město, nikdo jiný. Jednalo by se o běžné přestupkové řízení. Nejdříve je ale zprostředkovatele potřeba chytit, ideálně přímo při činu, tedy když přestupek páchá.

Zasáhnout by tedy mohla obecní policie?

Pokud obec či město služeb obecní policie využívá, je to nejlepší nástroj k rychlému zásahu. Může na místo přijet rychle, dříve než energošmejď někam zmizí nebo než stihne napadnout další spotřebitele.

Navíc má obecní policie ideální předpoklady zajistit na místě důkazy, jasně identifikovat zprostředkovatele a třeba si opatřit smlouvy, které má v tašce. Pomůže to nejen obci při sankcionování za porušení zákazu podomního zprostředkování, ale také nám, jestliže zprostředkovatel porušil energetický zákon nebo zákon o ochraně spotřebitele.

Mohou obce nebo lidé hlásit zprostředkovatele na ERÚ?

Samozřejmě. Dopustí-li se zprostředkovatel zakázané obchodní praktiky nebo třeba vykonává svou činnost bez povinné registrace, budeme se jím zabývat v rovině dozoru a sankcí. V případě registrovaných zprostředkovatelů můžeme registraci dokonce zrušit a jejich podnikání tím ukončit.

na několik let.

Co mohou obce proti energošmejďům dělat, kromě samotného zákazu podomního zprostředkování?

Důležitá je prevence, osvěta. Poučený spotřebitel se nenechá tak snadno vlákat do smluvních pastí. Pomoci tak mohou články v obecních periodících, texty na vývěškách, přednášky, které pořádáme on-line i fyzicky ve spolupráci se SMO ČR.

Mnohdy stačí třeba i jen vytisknout Desatero obrany proti šmejďům, které jsme vydali již před třemi lety a průběžně ho aktualizujeme. Nebo lze převzít a tisknout naše brožury ke smlouvám a k dalším tématům, případně si o ně požádat v již vytištěné podobě u nás na úřadě.

Chtějí-li zastupitelé pomoci spotřebitelům, dočkají se ochoty a pomoci i z naší strany. Doporučuji sledovat web ERÚ, kde jsou k dispozici nejrůznější materiály. Na stejném webu nebo na stránkách SMO ČR se také dozví o připravovaných akcích.

Mohou zastupitelé pomoci, i když někdo energošmejďovi již naletěl a podepsal?

Z praxe známe příklady hodné uznání. Někteří starostové na výskyt energošmejďů ve své obci například reagovali ihned prostřednictvím obecního rozhlasu. Vyzvali občany, kteří jim cokoliv podepsali, aby se okamžitě dostavili na obecní úřad, kde jim pomohli odstoupit od čerstvě uzavřených smluv. Perfektně tak minimalizovali hrozící dopady. Víím, že ne každý zastupitel má potřebné prostředky a kapacity na to, aby podobné poradenství lidem mohl poskytnout. Nicméně, je-li to ve Vašich silách, je to důležitý krok v boji proti energošmejďům.

Mohli bychom poradit základní práva, které mohou spotřebitelům pomoci v podobných situacích?

Určitě. Základ stanoví občanský zákoník. Od jakékoliv distanční smlouvy lze vždy odstoupit do 14 dnů od jejího uzavření, a to bez sankce. Jestliže byla uzavřena při nevyžádané návštěvě podomního prodejce, je lhůta 30denní, a kdyby dotyčný použil nekalou obchodní praktiku, tak dokonce 90denní. Energetický zákon pak nabízí další ochranné lhůty. Smlouvu o zprostředkování lze vypovědět bez sankce kdykoliv. Smlouvu s dodavatelem, pokud byla uzavřena distančně, můžeme vypovědět bez sankce do 15. dne po zahájení dodávek. Smlouvy o dodávkách uzavřené přes zprostředkovatele se přitom považují víceméně za distanční vždy. Pozor na to, že veškerá odstoupení či výpovědi bychom měli zasílat vždy písemně.

<https://www.smocr.cz/cs/novinky/a/jak-zarazit-podomni-rejdy-energoshmejdy>